

«Білім және жаңа инновациялық технологиялар орталығы» ЖШС

[https:// center-nit.kz](https://center-nit.kz)

[Документации](#) → [проекты программ](#)

**«Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларға оқу процесін
ұйымдастыру және жоспарлау»**

**тақырыбындағы жалпы білім беру мекемелерінің инклюзивті білім беру
пән мұғалімдеріне арналған біліктілікті арттыру курсының**

ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ

Сағат саны: 80

**Тыңдаушылар санаты:
инклюзивті білім беру пән мұғалімдері**

«Білім және жаңа инновациялық технологиялар орталығы» ЖШС

«Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалармен жұмыстың оқу процесін ұйымдастыру және жоспарлау»,

тақырыбындағы жалпы білім беру мекемелерінің инклюзивті білім беру пән мұғалімдеріне арналған біліктілікті арттыру курсының

ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ

1. Жалпы ережелер

1. Жалпы білім беру мекемелерінің инклюзивті білім беру пән мұғалімдеріне біліктілігін арттыру курсының «Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалармен жұмыстың оқу процесін ұйымдастыру және жоспарлау» (бұдан әрі – Бағдарлама) жалпы білім беру мекемелерінің инклюзивті білім беру пән мұғалімдерін оқытуды регламенттейді.

2. Педагогтардың біліктілігін арттыру - білім беру реформасының өзекті мәселесі болып қала бермек және осы бағытта республикамызда ауқымды жұмыстар атқарылуда. Педагогтардың ғаламдық көштің ағымына қарай білімдерін жетілдіріп отыруы олардың кәсіби міндеті. Тыңдаушылар кәсіби қызметінде заңдық құжаттарды басшылыққа алып, жүзеге асыру жолдарын қаншалықты тиімді ұйымдастыра алады, білім беру ұйымдары басшыларының құқықтық құзіреттілік деңгейлерін жетілдіруге бағытталған оқыту жүргізіледі. Бағдарлама Қазақстан Республикасында орта білім беру саласындағы жаңа нормативтік құжаттарға сәйкес сабақтарда қажеттіліктері бар балалармен жұмыстың оқу процесін ұйымдастыру және жоспарлау мен таныстырып практика жұмыстарын жүргізу арқылы жүзеге асырылады. Оқу барысында мұғалімдер бағдарламаның бөлімдерімен танысып оқу қағидаттары және табысты мұғалімге қажетті әдіс-тәсілдер мен дағдылар жан-жақты зерделенеді.

Бүгінгі күн талабы табысты адам оқыту мен тәрбиелеу, оның білімі мен іскерлігінің түрлері:

- командадағы жұмыс дағдылары;
- көшбасшылық қасиет;
- бастамашылық;
- IT-құзыреттілік (айти-құзыреттілік);
- қаржылық және азаматтық сауаттылық және т.б.

Қазіргі Қазақстанда білім беруді дамыту бағыттарының бірі оған инклюзивті бағыт беру болып табылады. Барған сайын мектепке ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалар келеді. Алматы қаласында инклюзивті білім беруді жүзеге асыратын мектептер саны жыл сайын артып келеді. Қазіргі уақытта қалада 182 мектепте ерекше білім беру қажеттілігі бар балаларға жағдай жасалған (85%). 2023-2024 оқу жылының басында қосымша 16 мектепте инклюзивті білім беруді іске асыру жоспарлануда (198 мектеп, бұл мектептердің жалпы санының 92% құрайды). Оқушылардың жеке

ерекшеліктеріне мен оқу қажеттіліктеріне білім беру ортасын бейімдеу және педагогикалық тәсіл негізінде олардың тұрғылықты жеріне қарай барлық оқушылар үшін тең оқу мүмкіндіктерін қамтамасыз ету – Қазақстанда инклюзивті білім беру нормативті-құқықтық базасының негізгі постулаттарына негізделген. Инклюзивті білім беруді дамыту инклюзивті саясат пен тәжірибені жетілдіруге және инклюзивті құндылықтарды жүйе деңгейіне толық, сондай-ақ олардың жеке институттары деңгейіне ендіруге мүмкін емес. Инклюзивті білім беру әр адамды түрлі жолдармен белсенді инклюзиялауды, дербестендірілген ықпалды және ерекше оқытуды қажет ететін тұлғаларға білім беру процесіндегі кедергілерді жою негізінде оқыту мен оқу ортасын жетілдіру арқылы тең мүмкіндіктер жасауды көздейді.

Инклюзивті білім берудің қағидалары мен құндылықтарын терең түсіну және қабылдау Қазақстанның педагогтары қауымдастығы мен жалпы қоғамнан тұжырымдарды және мінез-құлық рөлдерін едәуір қайта бағалау үшін белгілі бір уақыт пен күшті талап етеді.

Еліміздің арнайы мектептерінде мүмкіндіктері шектеулі балалардың 13,9%-ы оқиды (Республикалық психологиялық-медициналық-педагогикалық кеңестің мәліметтері бойынша). Қарастырылып отырған балалардың көпшілігі табысты түрде білім алуға қажетті жағдайлар жасалмаған жалпы білім беру жүйесіне қосылған. Құрамына мүмкіндіктері шектеулі балалар енген жалпы білім беру мектептерінде арнайы мектептердегідей қолдау түрлеріне барлығын ұйымдастыру қажет. Мүмкіндіктері шектеулі балалармен жұмыс жасау тәжірибесі арнайы білім беру жүйесінен жалпы білім беру жүйесіне өткені дұрыс. Бұл жұмыс елімізде инклюзивті білім беруді дамытудың бағыттарының бірі болуы тиіс. Ол әдетте бөлек қызмет етіп жүрген арнайы және жалпы білім беру жүйелерінің жақындасуын, жалпы білім беру жүйесінің педагогтары мен дефектологтардың ынтымақтастығы, арнайы білім беру ұйымдарына жалпы білім беру жүйесінде инклюзивті үдерістерді дамыту бойынша ресурс орталықтарының қызметін жүктеу сияқты жағдайларды белгілейді.

Білім алушыны өмір сүруге дайындау үшін академиялық білім, функционалдық дағдылар, жеке тұлғалық қарым-қатынастар мен құзыреттіліктер жеткіліксіз. Мүлдем жана сапа – метабілімділік, метақұзыреттілік қажет.

Мысалы: әдебиетті оқыту барысында ақпараттық-коммуникациялық технологияларды қолдану төмендегідей көрініс табады:

- көркем шығарма бөлімдерін және оның негізгі идеяларын толықтай түсіну үшін медиаматериалдарды қолдану;

- оқушылардың белсенділігін арттыру үшін АКТ мүмкіндіктерін тиімді қолдану;

- медиақұралдарды қолдана отырып, ақпаратты және дәлелді түсіну, әртүрлі пікірлерді талдау және салыстыру;

- медиақұралдарды қолдана отырып, ғаламдық мәселелерге қатысты тақырыптарды нақтылау және әртүрлі пікір тұрғысынан сыни талдау жасау;

- АКТ қолдана отырып, таныстырылым дайындау, салыстыру, бағалау, зерттеу және бірлесе отырып пікірлерін дәлелдеу.

«Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалармен жұмыстың оқу процесін ұйымдастыру және жоспарлау» тақырыбындағы біліктілікті арттыру курсының ұйымдастыру және өткізу жөніндегі қызметтердің негіздемесі: Қазақстан Республикасының заңнамасы мен нормативтік құқықтық актілеріне, атап айтқанда Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне инклюзивті білім беру мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы Қазақстан Республикасының 2021 жылғы 26 маусымдағы № 56 VII ҚРЗ Заңы, «Ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалау қағидаларын бекіту туралы» 2022 жылғы 12 қаңтардағы № 4 бұйрығы, «Білім беру ұйымдарында психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу қағидаларын бекіту» 2022 жылғы 12 қаңтардағы № 6 бұйрықтарына өзгерістер мен толықтыруларды ескере отырып, (28.06.2024 жылғы № 165 бұйрығы) және инклюзивті білім беру саласындағы басқа да Қазақстан Республикасының негізгі заңдылық және нормативтік құжаттарына талдау жүргізіледі. «Орта білім беру ұйымдарындағы психологиялық қызметтің жұмыс істеу қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің м.а. 2022 жылғы 25 тамыздағы № 377 бұйрығымен және инклюзивті білім беру саласындағы басқа да **нормативтік құқықтық** актілері.

1. «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта және жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы» (ҚР Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығы, 23.09.2022 ж. № 406 бұйрығымен енгізілген өзгерістерімен) <https://adilet.zan.kz/kaz/docs/V2200029031>);

2. «Қазақстан Республикасында бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспарларын бекіту туралы» (ҚР БҒМ 8.11.2012 ж. № 500 бұйрығы, ҚР Оқу-ағарту министрінің 12.08.2022 ж. № 365; 30.09.2022 ж. № 412 бұйрығымен енгізілген өзгерістерімен <https://adilet.zan.kz/kaz/docs/V2200029136> <https://adilet.zan.kz/kaz/docs/V2200029916>)

3. «Білім алушылардың үлгеріміне ағымдық бақылау, аралық және қорытынды аттестаттау өткізудің үлгілік ережелерін бекіту туралы» ҚР БҒМ 18.03.2008 ж. № 125 бұйрығы, ҚР Оқу-ағарту министрінің 13.04.2023 ж. № 96 бұйрығымен енгізілген өзгерістерімен <https://adilet.zan.kz/kaz/docs/V2300032306>)

4. «Орта білім беру ұйымдарына арналған оқулықтардың, мектепке дейінгі ұйымдарға, орта білім беру ұйымдарына арналған оқу-әдістемелік кешендердің, оның ішінде электрондық нысандағы тізбесін бекіту туралы» (ҚР БҒМ 22.05.2020 ж. № 216 бұйрығы, ҚР Оқуағарту министрі м.а. 22.05.2023 ж. № 140 бұйрығымен енгізілген өзгерістерімен, жаңа редакцияда - ҚР Оқуағарту министрінің 03.07.2023 ж. № 194 бұйрығымен) <https://adilet.zan.kz/kaz/docs/V2000020708> 6

5. «Мектепке дейінгі, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру, мамандандырылған, арнаулы білім, жетім балалар мен ата-анасының қамқорлығынсыз қалған балаларға

арналған білім беру ұйымдарында, балаларға және ересектерге косымша білім беру ұйымдарының үлгілік қағидаларын бекіту туралы» (ҚР Оқу-ағарту министрінің 31.08.2022 ж. №385 бұйрығы) <https://adilet.zan.kz/kaz/docs/V2200029329>)

6. «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, орта білім берудің, сондай-ақ кредиттік оқыту технологиясын есепке алғандағы техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі, жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім берудің жан басына шаққандағы нормативтік қаржыландыру қағидаларын бекіту туралы» (ҚР БҒМ 27.11.2017ж. №596 бұйрығы, 05.07.2023 ж. №197 бұйрығымен енгізілген өзгерістермен) <https://adilet.zan.kz/kaz/docs/V1700016138>);

7. «Мектепке дейінгі, орта білім беру ұйымдарын, сондай-ақ арнайы білім беру ұйымдарын жабдыктармен және жиһазбен жарактандыру нормаларын бекіту туралы» (ҚР БҒМ 22.01.2016 ж. №70 бұйрығы, ҚР Оқу-ағарту министрінің 03.07.2023 ж. №193 бұйрығымен енгізілген өзгерістерімен) <https://adilet.zan.kz/kaz/docs/V1600013272>)

8. «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды, бастауыш, негізгі орта және жалпы орта білімнің жалпы білім беретін оқу бағдарламаларын, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі, косымша білімнің білім беру бағдарламаларын және арнайы оқу бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдарында жұмыс істейтін педагогтерді және білім және ғылым саласындағы басқа да азаматтық қызметшілерді аттестаттаудан өткізу қағидалары мен шарттарын бекіту туралы» (ҚР БҒМ 27.01.2016 ж. №83 бұйрығы, ҚР Оқу-ағарту министрінің 30.12.2022ж. №533 бұйрығымен енгізілген өзгерістерімен <https://adilet.zan.kz/kaz/docs/V1600013317>)

9. «Мектепке дейінгі тәрбие және оқыту, орта, арнаулы, косымша, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдарының педагогтері жүргізу үшін міндетті құжаттардың тізбесін және олардың нысандарын бекіту туралы» (ҚР БҒМ 6.04.2020 ж. № 130 бұйрығы, ҚР Оқу-ағарту министрінің 17.03.2023 ж. №68 бұйрығымен енгізілген өзгерістерімен) <https://adilet.zan.kz/kaz/docs/V2000020317>)

10. «Қашықтықтан білім беру технологиялар бойынша оқу процесін ұйымдастыру қағидаларын бекіту туралы» ҚР БҒМ 20.03.2015ж № 137 бұйрығына өзгеріс енгізу туралы» (ҚР БҒМ 3.11.2021 ж. №547 бұйрығымен енгізілген өзгерістермен) <https://adilet.zan.kz/kaz/docs/V1500010768>)

11. «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту, бастауыш, негізгі орта, орта білім беру ұйымдарында педагогикалық кеңес қызметін ұйымдастырудың және оны сайлау тәртібінің үлгілік қағидаларын бекіту туралы» ҚР БҒМ міндетін атқарушының 16.05.2008 ж. №272 бұйрығына өзгерістер енгізу туралы» 02.04.2020 ж. № 125 бұйрығы <https://adilet.zan.kz/kaz/docs/V2000020292>

12. «Білім беру объектілеріне қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар» санитариялық қағидалары (ҚР Денсаулық сақтау министрінің 05.08.2021 ж. № ҚР ДСМ-76 бұйрығы) <https://adilet.zan.kz/kaz/docs/V2100023890>)

13. «Еңбек нарығының қажеттіліктерін ескере отырып, жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білімі бар кадрларды даярлауға жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарының дайындық бөлімшелеріне мемлекеттік білім беру тапсырысын орналастыру қағидаларын бекіту туралы» (ҚР БҒМ 29.01. 2016 ж. №122 бұйрығы) <https://adilet.zan.kz/kaz/docs/V1600013418>)

14. «Педагогтердің біліктілігін арттыру курстарының білім беру бағдарламаларын әзірлеу, келісу және бекіту қағидаларын бекіту туралы» (ҚР БҒМ 4.05.2020 ж. № 175 бұйрығы, ҚР Оқу-ағарту министрінің 27.08.2022 ж. № 384 бұйрығымен енгізілген өзгерістерімен) <https://adilet.zan.kz/rus/docs/V2200029446>)

15. «Үздік педагог» атағын беру қағидаларын бекіту туралы» (ҚР БҒМ 16.01.2015 ж. №12 бұйрығы, ҚР Оқуағарту министрінің 09.08.2022 ж. №355 бұйрығымен енгізілген өзгерістерімен) <https://adilet.zan.kz/kaz/docs/V15H0010279>)

16. «Педагогтердің біліктілігін арттыру курстарын ұйымдастыру және жүргізу, сондай-ақ педагогтің қызметін курстан кейінгі қолдау қағидалары» (ҚР БҒМ 28.01.2016 ж. №95 бұйрығы, ҚР Оқу-ағарту министрінің 3.10.2022 ж. №415 бұйрығымен енгізілген өзгерістерімен) <https://adilet.zan.kz/kaz/docs/V1600013420>);

17. «Бастауыш, негізгі орта және жалпы орта білімнің жалпы білім беретін оқу бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдарына оқуға қабылдаудың үлгілік қағидаларын бекіту туралы» (ҚР БҒМ 12.10.2018 ж. №564 бұйрығы, ҚР Оқу-ағарту министрінің 05.08.2022 ж. №350 бұйрығымен енгізілген өзгерістерімен) <https://adilet.zan.kz/kaz/docs/V1800017553>)

18. «Ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалау қағидаларын бекіту туралы» (ҚР БҒМ 12.01.2022 ж. №4 бұйрығы) <https://adilet.zan.kz/rus/docs/V2200026618/compare>

19. «Білім беру ұйымдарында психологиялық педагогикалық қолдап отыру қағидаларын бекіту туралы» (ҚР БҒМ 12.01.2022 ж. №6 бұйрығы) <https://adilet.zan.kz/rus/docs/V2200026513/compare>

2. Глоссарий

Инклюзивті білім беру - ерекше білім беру қажеттіліктері мен жеке мүмкіндіктерін ескере отырып, барлық білім алушылар үшін білімге тең қолжетімділікті қамтамасыз ететін процесс;

Ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдар (балалар) – тиісті деңгейдегі білім алу және қосымша білім алу үшін арнайы жағдайларда тұрақты немесе уақытша қажеттіліктерді сезінетін адамдар (балалар);

Ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалау-білім алу үшін қажетті арнайы жағдайларды анықтау;

Психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу-білім беру ұйымдарында іске асырылатын жүйелі-ұйымдастырылған қызмет, оның барысында ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалау негізінде Ерекше білім беру қажеттіліктері

бар адамдарды (балаларды) табысты оқыту және дамыту үшін әлеуметтік-психологиялық және педагогикалық жағдайлар жасалады;

Мүмкіндігі шектеулі балаларды арнайы психологиялық-педагогикалық қолдау - қызметтің белгілі бір түрін орындау қабілетін қалпына келтіруге немесе өтеуге бағытталған қызметтер мен іс-шаралар кешені;

Білім алуға арналған арнайы жағдайлар-оқу, сондай-ақ арнайы, жеке дамытушы және түзету-дамытушы бағдарламалар мен оқыту әдістерін, техникалық, оқу және өзге де құралдарды, тіршілік ету ортасын, психологиялық-педагогикалық сүйемелдеуді, медициналық, әлеуметтік және өзге де қызметтерді қамтитын жағдайлар, онсыз ерекше тұлғалардың (балалардың) білім беру бағдарламаларын меңгеруі мүмкін емес білім беру қажеттіліктері, сондай-ақ мүмкіндігі шектеулі балалар.

3. Бағдарлама тақырыбы

№	Дәріс түрі	Мазмұны, тақырыбы	Сағат саны
1	Теория Практика	Оқуға кіріспе. Республикадағы орта білім беру мазмұнына шолу Инклюзивті білім берудің ерекшеліктерін зерттеуге негізделген нормативтік құжаттар. Инклюзивті білім беруді енгізудің халықаралық тәжірибесі. Мүгедектігі бар адамдарға қатысты халықаралық құқықтық құжаттар. Ерекше қажеттіліктері бар адамдарға білім беру саласындағы принциптер, саясат және практикалық қызмет туралы. Білім беру жүйесіндегі мемлекеттік саясаттың негізгі бағыттары мен қағидалары нормативтік құқықтық актілермен бекітілген. Мұғалімдердің қызметін реттейтін ереже. Қазақстан Республикасында инклюзивті білім беруді енгізу мен дамытудың нормативтік құқықтық негіздері" және "Қазақстанда ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдарды (балаларды) әлеуметтік және медициналық-педагогикалық түзеу арқылы қолдаудың қазіргі жағдайы мен үрдістері" тақырыптары инклюзивті білім берудің нормативтік-құқықтық негіздерін зерделеуге бағытталған. Қазақстан Республикасындағы білім беру және инклюзивті білім берудің теориялық-әдіснамалық негіздерін және ғылыми-әдістемелік қамтамасыз етуді зерделеу, инклюзивті білім беру саласындағы мемлекеттік саясаттың негізгі бағыттары, жалпы білім беретін мектепте инклюзивті білім беруді реттейтін нормативтік құқықтық актілер туралы	4/4

		білімді қалыптастыру. Қазақстан Республикасының инклюзивті білім беруге қатысты саясаты. Қазақстан Республикасындағы инклюзивті білім беруді реттейтін нормативтік құжаттар. Қазақстан Республикасының заңнамасы мен нормативтік құқықтық актілеріне, атап айтқанда Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне инклюзивті білім беру мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне инклюзивті білім беру мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы Қазақстан Республикасының 2021 жылғы 26 маусымдағы № 56 VII ҚРЗ Заңы, «Ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалау қағидаларын бекіту туралы» 2022 жылғы 12 қаңтардағы № 4 бұйрығы, «Білім беру ұйымдарында психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу қағидаларын бекіту» 2022 жылғы 12 қаңтардағы № 6 бұйрықтарына өзгерістер мен толықтыруларды ескере отырып, (28.06.2024 жылғы № 165 бұйрығы) және инклюзивті білім беру саласындағы басқа да Қазақстан Республикасының негізгі заңдылық және нормативтік құжаттарына талдау жүргізіледі. «Орта білім беру ұйымдарындағы психологиялық қызметтің жұмыс істеу қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің м.а. 2022 жылғы 25 тамыздағы № 377 бұйрығымен және инклюзивті білім беру саласындағы басқа да нормативтік құқықтық актілері. Оқушыны психологиялық-педагогикалық сүйемелдеудің жеке бағдарламасын жасау. Нәтижелілік мониторингімен психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу мен қолдауды іске асыру.	
2	Оқытудың дәстүрлі және инновациялық формалары мен әдістерінің портфолиосы	Оқыту әдістері. Оқу жоспары мен оқу жоспарларының құрылымы. Білім беру ортасының психологиялық қауіпсіздігі – тұлғаның психологиялық саулығының шарты ретінде. Жеке білім беру бағдарламасын жасау, оқу жетістіктерін бағалау технологияларын қалыптастыру және психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу, түзету-дамыта және қашықтықтан оқыту технологияларын қолдану, жеке білім беру бағдарламасын жасау,	6 2

		ерекше білім беру қажеттіліктері бар білім алушы үшін оңтайлы педагогикалық маршрутты жобалау сияқты құзыреттерді қалыптастырады, балаларды оқытудың интерактивті технологияларын қолдану және олардың оқу жетістіктерін бағалау дағдыларын меңгеру. Инклюзивті білім беру жағдайында ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың білім беру қажеттіліктерін бағалау", "ерекше білім беру қажеттіліктері бар білім алушылардың оқу жетістіктерін бағалау технологиялары", "үйде оқыту, қашықтықтан және smart-технологияларды қолдану". Критерийлер және дәстүрлі оқыту әдістері. Оқыту әдістері. Оқытудың инновациялық әдістеріне сипаттама. Оқытуды ұйымдастыру формаларының классификациясы және сипаттамасы. Оқытудың инновациялық формалары. Белсенді оқытудың шарттары мен принциптері.	
3	Тренинг	Тренинг- оны жүзеге асыру бойынша оқыту және әдістемелік ұсыныстар	4
4	Семинар	Семинардың дәстүрлі және дәстүрлі емес түрлері	4
5	Дискуссия	Қазақстан Республикасында ерте анықтау және әлеуметтік және медициналық-педагогикалық қолдау көрсету жүйесі. - Қазақстан Республикасының заңнамасымен кепілдік берілген инклюзивті білім беруді қажет ететін балаларға («тәуекел тобы» және мүгедектерге) көмек пен қызмет көрсету түрлері. - Ерте араласу қызметін ұйымдастырудың әдістемелік негіздері. - Балалық шақтағы психоневрологиялық бұзылулар. - Балалық шақтағы психикалық дамудың ерекшеліктері. - Балалық шақтағы психикалық даму бұзылыстарының диагностикасы. - Психологиялық-педагогикалық түзету кабинетінде балалармен жұмысты ұйымдастыру және мазмұны. - Командалық бағалау мүмкіндігі шектеулі балаға жеке маршрутты жоспарлау құралы ретінде. - Мүмкіндігі шектеулі балалардың ата-аналарын түзету жұмыстарына қосу. - Ерте араласу бағдарламаларын құру үшін Балалар мен жасөспірімдердің қызметі, мүгедектігі мен денсаулығының халықаралық классификациясын	12

		(ХК) қолдану тәжірибесі. •Балалардың қарым-қатынасы мен сөйлеуін дамыту. • Инклюзивті білім беруді қажет ететін балалармен жұмыстың топтық формалары. •Эмоционалдық және коммуникациялық бұзылыстары бар балаларға психологиялық қолдау көрсету. Педагогикалық кеңестің жұмысы.	
6	Мұғалімнің профессиограммасы	Сабаққа қатысу мақсаты. Ерекше білім беру қажеттіліктерінің тізбесі: оқу жоспары мен оқу бағдарламаларын өзгерту; оқу нәтижелерін бағалау тәсілдерін өзгерту (оқушының жетістіктері; оқытудың вариативтік, арнайы және баламалы әдістерін пайдалану; оқулықтарды, оқу құралдарын таңдау, Жеке оқу материалдарын дайындау; оқыту нысанын таңдау; кедергісіз орта құру және оқу орнын бейімдеу; компенсаторлық және техникалық құралдарға қажеттілік; Қатысқан сабақты талдау. Сабақты өзіндік талдау схемасы. Оқытудың интерактивті әдістері мәселесін теориялық тұрғыдан қамту және оларды ерекше қажеттіліктері бар балалармен жұмыс істеу кезінде қолдану. Инклюзивті білім беруде интерактивті оқыту әдістерін тәжірибеде қолданудың жалпы ережелері. Рөлдік ойынның принциптері ерекше қажеттіліктері бар балалармен оқу процесіне қатысушылардың өзара әрекеттесу әдісі ретінде.	6
7	АКТ	Мультимедиялық білім беру жүйелері Eduplay (Эдуплей) және Multikid (Мультикид) Инклюзивті сыныптағы мұғалімнің жұмысы. Дельфа 142,1 Сөйлеу симуляторы. Пән мұғалімдерімен, логопедтермен, психологтармен, дефектологтармен бірлесіп жұмыс жасау. GoTalk(ГоуТок) Шағын сөйлеу жаттықтырушысы	8
8	Ақпараттық-әдістемелік қамтамасыз ету	1. Арнайы білім беру қызметінің сапасын талдау. 2. Арнайы білім беру бағдарламаларын жүзеге асыруды оқу-әдістемелік қамтамасыз етуді талдау. 3. Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды оқытуда ақпараттық және көмекші технологияларды қолданудың тиімділігін талдау.	10
9	Ақпараттық-әдістемелік	- арнайы және инклюзивті білім беруді ақпараттық-талдамалық қамтамасыз ету әдістемесі;	14

	қамтамасыз ету жұмысының мазмұны	- ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды тәрбиелеу мен түзетудің негізгі аспектілері бойынша мониторинг жүргізу; - ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды оқыту тәжірибесіне ақпараттық-коммуникациялық технологияларды зерделеу және енгізу; - арнаулы білім беру ұйымдарының желісін дамытудың есебі мен динамикасы; - семинарлар мен конференцияларды дайындауға және өткізуге қатысу; - полиграфиялық қызметтер (баспа және көшірме жұмыстары);	
12	ИКТ	Білім беру платформаларының бағдарламаларымен жұмыс істеу. Көрнекі материалды дайындау: мультимедиялық ресурстарды, сызбаларды пайдалану, жаңа материалдарды көрсету. Флипчарттар, модельдер жасау және оларды көрсету Оқу процесін басқаруда ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдалану. Онлайн сабақтарды ұйымдастыру және өткізу. Мұғалімнің ақпараттық құзыреттілігі мен мәдениеті. Ақпараттық технология арқылы оқу үрдісін интенсификациялау. Электрондық кестелерді құру, диаграмма құру. MS POWER POINT бағдарламасында жұмыс істеу. Презентацияларды құру. Слайдтарды жобалау, анимацияны орнату. Ақпараттық технологияларды кешенді қолдану, бақылау, өзін-өзі бақылау, тренажерлар, анықтамалық жүйе және т.б.	6
		Барлығы	80

4. Бағдарламаның мақсаты мен міндеттері, күтілетін нәтижелер

Бағдарлама мақсаты: заманауи білім беруде инклюзивті ортада жұмыс жасайтын педагогтардың кәсіби құзыреттіліктерін дамыту.

Бағдарламаның міндеттері:

- педагогтерді жалпы орта білім беру жағдайында инклюзивті білім беруде басшылыққа алынатын заңнамалық және нормативтік құжаттарымен, мақсаттары, міндеттері, құрылымы және мазмұнымен таныстыру;
- педагог қызметкерлердің білім мазмұнын игертуде инклюзивтік орта жағдайына сәйкес тиімді педагогикалық әдіс-тәсілдер мен оқу материалдарын қолдана білуін қамтамасыз ету;

- педагог қызметкерлерге мүмкіндігі шектеулі балаларға білім беруде отбасы мен азаматтық қоғамның жауапкершілігін арттыру және оларды белсенді жүзеге асыру арқылы жетудің жолдарын үйрету.

- балалардың денсаулығын нығайту және физикалық және психикалық дамудың қайталама бұзылыстарының пайда болуының алдын алу;

- балалар мен ата-аналардың түзету-білім беру қызметтерінің қажетті кешенін алу құқығын қамтамасыз ету;

- баланы қоғамға уақтылы әлеуметтік бейімдеуді және интеграциялауды жүзеге асыру;

- психофизикалық дамудың бұзылуын уақтылы түзету, өтеу;

- балалардың танымдық, сөйлеу, моторлық, әлеуметтік қабілеттерін мақсатты дамыту және өмірлік маңызды тәжірибені қалыптастыру.

Курс соңында тыңдаушылар:

- Білім беруде инклюзивтік орта жағдайында жұмыс жасаудың мақсаттарын, міндеттерін, құрылымын және мазмұнын біледі және түсінеді;

- Мүмкіндігі шектеулі балаларды балалармен жұмыс жасауда өз пәндері бойынша осы ортаға бейімделген заманауи әдіс-тәсілдер мен оқу материалдарын қолдана білу дағдыларын дамытады.

- Курс педагогтерге кәсіби біліктіліктерін арттырып, білім қорын кеңейтуге, өзге әріптестерімен тығыз қарым-қатынас орнатуға мүмкіндік береді.

Бұл бағдарламаның өзектілігі - инклюзивті білім беру ортасын ұйымдастыру бойынша мектеп педагогтерінің біліктілігін арттыру курстарын өткізу қажеттілігінен көрінеді. Курс бағдарламасы педагогтерге жалпы білім беретін мектепте оқитын ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалармен жұмыс істеуде құзыреттіліктерді дамыту қажеттілігін түсінуге көмектеседі.

Әзірленген білім беру бағдарламасы кәсіби құзыреттілігін арттыру аясында біліктілікті арттыру курстарына үлкен мән беретін мектеп педагогтерінің қажеттіліктерін қанағаттандыруға арналған.

Курстың практикалық бөлімі тыңдаушылардың Қазақстан Республикасындағы нормативтік-құқықтық актілерге сәйкес балалардың әртүрлі санаттары үшін қажеттілікті бағалауды анықтау, толерантты оқу ортасын құру, психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу дағдыларын дамытуға ықпал етеді. Курс барысында сараланған оқытудың әртүрлі әдістері мен технологияларын пайдаланып, педагогикалық қоғамдастықтың мамандарымен ұжымдық әрекеттесуі жүзеге асырылады.

Қазақстанда инклюзивті білім беруді қажет ететін ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың саны көп болғанына байланысты, ерекше балалармен жұмыс жасайтын педагогтардың кәсіби дайындығына баса назар аудару қажет. Осыдан келіп инклюзивті білім беру ортасын ұйымдастыру бойынша мектеп педагогтерінің біліктілігін арттыру курстарын өткізу қажеттілігі туындап отыр. Курстар педагогтерге жалпы білім беретін мектепте оқитын ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалармен жұмыс істеуде құзыреттіліктерді дамыту қажеттілігін түсінуге көмектеседі. Инклюзивті білім беру жағдайында ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды

психологиялық-педагогикалық қолдауда педагогтың кәсіби құзыреттерінің деңгейін арттыру қажет. Біліктілік арттыру курсына педагогтар кәсіби міндеттерді шешуге бағытталған жаңа әдістерді, технологияларды меңгертуге, білімі мен білігінің аясын кеңейтуге баса назар аударылады. Тек курстарда мұғалімдердің білім алу мен кәсіби дағдысын қалыптастыру ғана емес, сондай-ақ кері байланыс орнатудың да маңызы үлкен.

Біліктілік арттыру курсына педагогтардың қызметтік салада туындайтын түрлі жағдаттарды шешуде өзара тәжірибе, пікір алмасуына, соңғы құқықтық құжаттарды практикалық жүзеге асыруда ақпараттар алуына, мемлекеттік құқықтық құжаттармен танысуына мүмкіндіктер жасалады.

Білім алушыларға өз бастамашылығын көрсету мүмкіндігін беретін, бағалауға, түрлі проблемаларды шешуге шығармашылықпен қарау мен сыни ұғынуды және олар үшін жауапкершілік алуға үйрететін тәрбиенің дәстүрлі, сондай-ақ белсенді формалары мен әдістерін қолдану – уақыт талабы болып отыр.

Оқу нәтижесінде курс тыңдаушыларында құзыреттер қалыптастырылуы тиіс:

- **интегралдық:** инклюзивті білім беру саласындағы нормативтік актілерді, кедергісіз бірлескен білім беру ортасын құру негіздерін, ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды оқыту технологияларын білу; балаларды оқытудың интерактивті технологияларын қолдану және олардың оқу жетістіктерін бағалау дағдыларын меңгеру;

- **дифференциалды:** инклюзивті білім беру саласындағы мемлекеттік саясаттың негізгі бағыттарын, жалпы білім беретін мектептегі инклюзивті білім беруді реттейтін нормативтік құқықтық актілерді, білім алушылардың ерекше білім беру қажеттіліктері мен жеке мүмкіндіктерін ескере отырып, білім беру қызметін жоспарлау мен мазмұнының ерекшелігін білу; психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу, түзету-дамыту және қашықтықтан оқыту технологияларын қолдана білу, жеке білім беру бағдарламасын құра білу, ерекше білім беру қажеттіліктері бар білім алушы үшін оңтайлы педагогикалық маршрутты жобалай білу;

- **жеке:** білу: ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалармен жұмыс істеудің құндылықтары мен этикалық нормалары; кәсіби өзін-өзі анықтау мен Тәуелсіздіктің жоғары деңгейіне, әлеуметтік белсенділікке, өз жұмысының нәтижелері үшін кәсіби жауапкершілік сезіміне ие болу; ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды оқыту, тәрбиелеу және дамыту бойынша қалыптасқан Дағдылар мен дағдыларға ие болу; ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалау, тұлғаға бағытталған оқыту және балалардың оқу жетістіктерін критериалды бағалау технологияларын меңгеру.

Осыған байланысты «Білім және жаңа инновациялық технологиялар орталығы» курстық іс-шараларды тыңдаушылармен тиімді ұйымдастыру, педагогикалық озық тәжірибелерді насихаттау жұмыстарын жалғастырады.

5. Бағдарламаның құрылымы мен мазмұны

Бағдарлама 5 модульдерден тұрады:

Диагностикалық тестілеу	1-Модульдің оқытылатын тақырыптары бойынша пәндік деңгейін бағалау
Нормативтік-құқықтық;	Қазақстан Республикасының «Білім туралы» Заңында: «Білім беру жүйесінің басты міндеттеріне: білім бағдарламаларын меңгеру үшін жағдайлар жасау және жеке адамның шығармашылық, рухани және дене мүмкіндіктерін дамыту, адамгершілік пен салауатты өмір салтының берік негіздерін қалыптастыру, жеке басының дамуы үшін жағдай жасау арқылы парасатты байыту» қажеттілігі айрықша деп атап көрсетілген. Осыған байланысты, модульде инклюзивтік ортада білім беру кәсіби қызметін реттейтін заңнамалық және нормативтік құқықтық актілермен жұмыс жасауды, кәсіби құзыреттілік деңгейіне қойылатын заманауи талаптар мен заманауи педагогикалық технологияларды қолдана отырып білім беруді ұйымдастырудың психологиялық-педагогикалық аспектілері қарастырылған. Қазақстан Республикасының заңнамасы мен нормативтік құқықтық актілеріне, атап айтқанда Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне инклюзивті білім беру мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы Қазақстан Республикасының 2021 жылғы 26 маусымдағы № 56 VII ҚРЗ Заңы, «Ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалау қағидаларын бекіту туралы» 2022 жылғы 12 қаңтардағы № 4 бұйрығы, «Білім беру ұйымдарында психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу қағидаларын бекіту» 2022 жылғы 12 қаңтардағы № 6 бұйрықтарына өзгерістер мен толықтыруларды ескере отырып (28.06.2024 жылғы № 165 бұйрығы) және инклюзивті білім беру саласындағы басқа да Қазақстан Республикасының негізгі заңдылық және нормативтік құжаттарына талдау. Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне инклюзивті білім беру мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы Қазақстан Республикасының 2021 жылғы 26 маусымдағы № 56 VII ҚРЗ Заңы, «Ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалау қағидаларын бекіту туралы» 2022 жылғы 12 қаңтардағы № 4 бұйрығы, «Білім беру ұйымдарында психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу қағидаларын бекіту» 2022 жылғы 12 қаңтардағы № 6 бұйрықтарына өзгерістер мен толықтыруларды ескере отырып, (28.06.2024 жылғы № 165 бұйрығы) және инклюзивті білім беру саласындағы басқа да Қазақстан Республикасының негізгі заңдылық және нормативтік құжаттарына талдау жүргізіледі. «Орта білім беру ұйымдарындағы психологиялық

	қызметтің жұмыс істеу қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің м.а. 2022 жылғы 25 тамыздағы № 377 бұйрығымен және инклюзивті білім беру саласындағы басқа да нормативтік құқықтық актілері. Оқуға кіріспе. Республикадағы орта білім беру мазмұнына шолу. Инклюзивті білім берудің ерекшеліктерін зерттеуге негізделген нормативтік құжаттар. Инклюзивті білім беруді енгізудің халықаралық тәжірибесі. Мүгедектігі бар адамдарға қатысты халықаралық құқықтық құжаттар. Ерекше қажеттіліктері бар адамдарға білім беру саласындағы принциптер, саясат және практикалық қызмет туралы. Білім беру жүйесіндегі мемлекеттік саясаттың негізгі бағыттары мен қағидалары нормативтік құқықтық актілермен бекітілген. Мұғалімдердің қызметін реттейтін ереже. Қазақстан Республикасында инклюзивті білім беруді енгізу мен дамытудың нормативтік құқықтық негіздері" және "Қазақстанда ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдарды (балаларды) әлеуметтік және медициналық-педагогикалық түзеу арқылы қолдаудың қазіргі жағдайы мен үрдістері" тақырыптары инклюзивті білім берудің нормативтік-құқықтық негіздерін зерделеуге бағытталған. Қазақстан Республикасындағы білім беру және инклюзивті білім берудің теориялық-әдіснамалық негіздерін және ғылыми-әдістемелік қамтамасыз етуді зерделеу, инклюзивті білім беру саласындағы мемлекеттік саясаттың негізгі бағыттары, жалпы білім беретін мектепте инклюзивті білім беруді реттейтін нормативтік құқықтық актілер туралы білімді қалыптастыру. Қазақстан Республикасының инклюзивті білім беруге қатысты саясаты. Қазақстан Республикасындағы инклюзивті білім беруді реттейтін нормативтік құжаттар. Оқу жоспары мен оқу жоспарларының құрылымы. Шеберхана. Барлығы-6 сағат
Психологиялық-педагогикалық модуль	Модульде инклюзивтік ортада білім беру кәсіби қызметін реттейтін заңнамалық және нормативтік құқықтық актілермен жұмыс жасауды, кәсіби құзыреттілік деңгейіне қойылатын заманауи талаптар мен заманауи педагогикалық технологияларды қолдана отырып білім беруді ұйымдастырудың психологиялық-педагогикалық аспектілері қарастырылған. Оқушыны психологиялық-педагогикалық сүйемелдеудің жеке

	бағдарламасын жасау. Нәтижелілік мониторингімен психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу мен қолдауды іске асыру. Білім беру ортасының психологиялық қауіпсіздігі – тұлғаның психологиялық саулығының шарты ретінде. Барлығы– 2 сағат
Мазмұндық модуль	Бұл модульдің мазмұны оқу процесінде ерекше білім қажеттілігі бар балаларды оқытуда инклюзивті білім беру бойынша үлгілік оқу бағдарламасы мен оқу жоспарын зерделеу мен оқыту әдістерін жетілдіру құралдарды таңдауға бағытталған. Оқу үрдісінде балалардың бір-біріне көмек беруге даярлығын, мектеп пен қоғамның, ата-аналардың арасында өзара тығыз байланыстар орнатуда педагогтердің жоғары деңгейдегі дағдыларын қалыптастыру қарастырылады. Оқыту әдістері. Критерийлер және дәстүрлі оқыту әдістері. Оқыту әдістері. Оқытудың инновациялық әдістеріне сипаттама. Оқытуды ұйымдастыру формаларының классификациясы және сипаттамасы. Оқытудың инновациялық формалары. Белсенді оқытудың шарттары мен принциптері. Тренинг- оны жүзеге асыру бойынша оқыту және әдістемелік ұсыныстар. Семинардың дәстүрлі және дәстүрлі емес түрлері Сабаққа қатысу мақсаты. Қатысқан сабақты талдау. Сабақты өзіндік талдау схемасы. Оқытудың интерактивті әдістері мәселесін теориялық тұрғыдан қамту және оларды ерекше қажеттіліктері бар балалармен жұмыс істеу кезінде қолдану. Инклюзивті білім беруде интерактивті оқыту әдістерін тәжірибеде қолданудың жалпы ережелері. Рөлдік ойынның принциптері ерекше қажеттіліктері бар балалармен оқу процесіне қатысушылардың өзара әрекеттесу әдісі ретінде. 1. Арнайы білім беру қызметінің сапасын талдау. 2. Арнайы білім беру бағдарламаларын жүзеге асыруды оқу-әдістемелік қамтамасыз етуді талдау. 3. Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды оқытуда ақпараттық және көмекші технологияларды қолданудың тиімділігін талдау.

	- арнайы және инклюзивті білім беруді ақпараттық-талдамалық қамтамасыз ету әдістемесі; - ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды тәрбиелеу мен түзетудің негізгі аспектілері бойынша мониторинг жүргізу; - ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды оқыту тәжірибесіне ақпараттық-коммуникациялық технологияларды зерделеу және енгізу; - арнаулы білім беру ұйымдарының желісін дамытудың есебі мен динамикасы; - семинарлар мен конференцияларды дайындауға және өткізуге қатысу; - полиграфиялық қызметтер (баспа және көшірме жұмыстары); Барлығы - 48 сағат.
Технологиялық модуль	Бұл модульде сабақты тиімді өткізу үшін онлайн ресурстар (Zoom, Microsoft Teams, Google Meet, Free Conference, BlueJeans және т.б., oріq.kz, Daryn.online, Online Mектеп және т.б.) құру үшін педагогтердің цифрлық сауаттылығын қалыптастыру технологиялары қарастырылады. Мультимедиялық білім беру жүйелері Eduplay (Эдуплей) және Multikid (Мультикид) Инклюзивті сыныптағы мұғалімнің жұмысы. Дельфа 142,1 Сөйлеу симуляторы. Пән мұғалімдерімен, логопедтермен, психологтармен, дефектологтармен бірлесіп жұмыс жасау. GoTalk(ГoуToк) Шағын сөйлеу жаттықтырушысы. Білім беру платформаларының бағдарламаларымен жұмыс істеу. Көрнекі материалды дайындау: мультимедиялық ресурстарды, сызбаларды пайдалану, жаңа материалдарды көрсету. Флипчарттар, модельдер жасау және оларды көрсету Оқу процесін басқаруда ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдалану. Онлайн сабақтарды ұйымдастыру және өткізу. Мұғалімнің ақпараттық құзыреттілігі мен мәдениеті. Ақпараттық технология арқылы оқу үрдісін интенсификациялау. Электрондық кестелерді құру, диаграмма құру. MS POWER POINT бағдарламасында жұмыс істеу. Презентацияларды құру. Слайдтарды жобалау, анимацияны орнату.

	Ақпараттық технологияларды кешенді қолдану, бақылау, өзін-өзі бақылау, тренажерлар, анықтамалық жүйе және т.б. Барлығы - 8 сағат.
Вариативтік модуль	Модульдің өзектілігі инклюзивті білім беру бойынша үлгілік оқу бағдарламасы мен оқу жоспарын зерделеу мен оқыту әдістерін жетілдіру, инклюзивті білім беру бойынша білімді қалыптастыру тәсілін қарастырумен анықталады. Инклюзия жағдайында ерекше білім беру қажеттілігімен балаларды оқыту технологияларын зерттеп, тиімді тәсілдерді қолдану. Оқу үрдісінде оқу бағдарламаларын, оқыту формалары және білім мен дағдыларды бағалау әдістерін балалардың бір-біріне көмек беруге даярлығын, мектеп пен қоғамның, ата-аналардың арасында өзара тығыз байланыстар орнатуда педагогтердің жоғары деңгейдегі дағдыларын қалыптастыру. Ерекше білім беру қажеттілігімен балалардың дамуына бөгет болатын барлық кедергілерді жоюға жолдарын қарастыруда жалпы білім беретін мектептерде инклюзия үрдісінің дамуына зерттеу жасалады. Мұнда тыңдаушылардың қиындықтар аясын айқындау үшін мәселелерді талқылауды және оны шешу барысы талқыланады. Бағдарлама мазмұнын саралау тыңдаушылардың сапалық құрамына сәйкес және олардың жеке сұраныстарын негізге ала отырып, жүргізіледі. Қазіргі таңда барлық әлем жұртшылығының назарын аударып отырған мәселе балалардың жеке сұраныстары мен ерекшеліктеріне ортаның, отбасының қатысуымен білім беру үрдісіне толық қосуды қарастыратын инклюзивті білім беру. Инклюзивті білім беру – бұл ерекше білім беру қажеттіліктері мен жеке мүмкіндіктерін ескере отырып, барлық оқушылардың білім алуға тең қолжетімділігін қамтамасыз ететін процесс. Инклюзивті білім беру баршаның сапалы білімге қол жетімділігін қамтамасыз етуге бағытталған білім беру жүйесін тарату үрдістерінің бірі болып табылады. Ол балалардың дене, психикалық, зияткерлік, мәдениетникалық, тілдік және басқа да ерекшеліктеріне қарамастан, сапалы білім беру ортасына ерекше білім алу қажеттіліктері бар балаларды қосуды, барлық кедергілерді жоюды, олардың сапалы білім алуы үшін және әлеуметтік бейімделуін, өзі өмір сүріп отырған қоғамдық ортаға кірігуін көздейді. • Қазақстан Республикасының заңнамасымен кепілдік берілген инклюзивті білім беруді қажет ететін балаларға («тәуекел тобы» және мүгедектерге) көмек пен қызмет көрсету түрлері. • Ерте араласу қызметін ұйымдастырудың әдістемелік

	негіздері. • Балалық шақтағы психоневрологиялық бұзылулар. • Балалық шақтағы психикалық дамудың ерекшеліктері. • Балалық шақтағы психикалық даму бұзылыстарының диагностикасы. • Психологиялық-педагогикалық түзету кабинетінде балалармен жұмысты ұйымдастыру және мазмұны. • Командалық бағалау мүмкіндігі шектеулі балаға жеке маршрутты жоспарлау құралы ретінде. • Мүмкіндігі шектеулі балалардың ата-аналарын түзету жұмыстарына қосу. • Ерте араласу бағдарламаларын құру үшін Балалар мен жасөспірімдердің қызметі, мүгедектігі мен денсаулығының халықаралық классификациясын (ХК) қолдану тәжірибесі. • Балалардың қарым-қатынасы мен сөйлеуін дамыту. • Инклюзивті білім беруді қажет ететін балалармен жұмыстың топтық формалары. • Эмоционалдық және коммуникациялық бұзылыстары бар балаларға психологиялық қолдау көрсету Педагогикалық кеңестің жұмысы Барлығы -16 сағат.
	Вариативті модульдің тақырыптары тыңдаушылардың кіріс сауалнамасы негізінде анықталады

6. Оқу процесін ұйымдастыру

Біліктілікті арттыру курстары:

1) Бағдарламаға 1-қосымшаға сәйкес күндізгі оқу режимінде курстың оқу-тақырыптық жоспарына (бұдан әрі – ОТЖ) сай күндізгі оқу ұйымдастырылады. Күндізгі оқу курстарының ұзақтығы 80 академиялық сағатты құрайды. Бір апталық күндізгі оқу курстарын ұйымдастыру кезінде ОТЖ-дағы сағаттар саны екі есеге қысқарады, сабақтардың тақырыптары мен өткізу нысаны өзгеріссіз қалады;

2) Бағдарламаға 2-қосымшаға сәйкес аралас оқу, оқу-тақырыптық жоспарға сай аралас оқу режимінде ұйымдастырылады және ол үш кезеңнен тұрады: күндізгі оқу – 48 сағат, қашықтықтан оқу – 20 сағат, өз бетімен оқу – 12 сағат. Күндізгі және аралас оқу режимінде тыңдаушылардың білімін бақылау мен бағалау мақсатында өзіндік жұмыс, жобалау жұмысы, шағын сабақ (шағын іс-шара) таныстырылымы, қорытынды тестілеу, сондай-ақ, аралас оқу режимінде аралық тестілеу өткізіледі. Тыңдаушылардың өзіндік жұмыстарына арналған тапсырмалар, тест тапсырмалары, жоба

жұмыстарының және шағын сабақтардың (шағын іс-шаралардың) тақырыптары курстың оқу-әдістемелік кешеніне (бұдан әрі – ОӘК) енгізіледі.

7. Бағдарламаның оқу-әдістемелік қамтамасыз етілуі

Бағдарлама орта білім беру ұйымдарында инклюзивті білім беру ортасын ұйымдастыру мен қоғамда инклюзивті мәдениетті дамытуда педагогтердің кәсіби құзыреттілігін дамытуды көздейді. Бағдарламаның жаңалығы инклюзивті білім берудің теориялық аспектілерін ғана емес, сонымен қатар жалпы білім беретін мектеп педагогтерінің практикалық дағдыларын дамытуды қамтитын кешенді тәсілде жатыр. Бағдарлама бастауыш, негізгі және жалпы орта білім беру педагогтеріне инклюзивті білім берудің нормативтік-құқықтық базасын терең зерделеуге мүмкіндік береді. Ол педагогтерге инклюзивті ортада оқу-тәрбие процесін ұйымдастыру негіздерін меңгеруге көмектеседі, соның ішінде ерекше жағдайлар жасау, ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың білім беру қажеттіліктерін бағалау, білім беру процесінде ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларға психологиялық-педагогикалық қолдау көрсету, сондай-ақ мүмкіндігі шектеулі балаларға арналған білім беру бағдарламаларын әзірлеу ерекшеліктері. Бағдарлама сондай-ақ мүмкіндігі шектеулі балаларды бағалаудың заманауи нысандары мен әдістері туралы негізгі түсініктерді береді, сонымен қатар инклюзивті білім беру ортасын құруға ықпал ететін технологиялар мен әдістерді тиімді пайдалануды үйретеді. Бұл мұғалімдерге тек теориялық білім алып қана қоймай, оны өз іс-тәжірибесінде тікелей қолдануға, барлық оқушылардың оқу сапасын арттыруға мүмкіндік береді.

Бұл бағдарламаның жаңалығының негізгі аспектісі оның инклюзияға байланысты бар кедергілер мен стереотиптерді еңсеру, мемлекетімізде неғұрлым тең және әділетті қоғам құруға мектеп педагогтерінің хабардарлығы мен қатысуын арттыру болып табылады.

Білім беру процесі оқытудың интерактивті түрлері мен әдістерін қамтиды: дәріс, семинар, практикалық жұмыс, көшпелі практикалық сабақтар, тренингтер, шеберлік сыныптар, конференция, дөңгелек үстел, шағын сабақ (шағын іс-шараның) таныстырылымы, рөлдік ойындар, кейс әдістері, бейнефильмдерді талқылау, мәселелерді бірлесіп шешу, сондай-ақ аралас оқу режиміндегі курстар үшін вебинар, онлайн-форум, онлайн-кеңес және тыңдаушының өз бетімен оқуы.

Тыңдаушылардың кәсіби құзыреттіліктерін қалыптастыру деңгейін анықтау үшін профессор-оқытушылар құрамы Бағдарлама мазмұнын меңгеруді бағалау критерийлері мен параметрлерін әзірлеп, курстың ОӘК–не енгізеді.

Курс бағдарламасына шетелдік және отандық зерттеушілердің, инклюзивті практика бойынша практикалық зерттеулерді ескере отырып әзірленген белгілі әдістемелер авторларының ғылыми-әдістемелік ұсыныстары кіреді. Демек, инклюзивті білім беру бойынша осы бағдарламаның әрбір тақырыбын қарастыру кезінде материалдар заманауи теориялық және практикалық зерттеулерді ескере отырып әзірленді және

оларды әлеуметтендіруге және педагогтардың білім алушылардың барлық санаттарына барабар толерантты көзқарасын қалыптастыруға бағытталған ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалармен жұмыс істеудің озық әдістерін қамтиды.

8. Оқу нәтижелерін бағалау

Білім беру процесін күндізгі режимде ұйымдастыру кезінде тыңдаушылардың білімін бақылау және бағалау мақсатында: кіру және шығу тестілеуі, шағын сабақты қорғау және қорытынды тестілеу өткізіледі. Тыңдаушылардың білімін бақылау және бағалау сабақтарды өткізу үдерсінде де – қалыптастырушы бағалау кезінде, сондай-ақ курс аяқталғаннан кейін оның мақсаттары, міндеттері және күтілетін нәтижелері негізінде бағдарламаны әзірлеуші айқындайтын нысанда жүргізіледі.

Қалыптастырушы бағалау.

Қалыптастырушы бағалау білім мен дағдыларды аралық бақылау және түзету үшін қолданылады. Практикалық тапсырмаларды орындау, тапсырмаларды шешу, сабақ үзіндісін жобалау, тапсырмалар жүйесі түрінде өткізіледі.

Қалыптастырушы бағалау тақырыптар бойынша жүзеге асырылады.

Тапсырмалар, орындау бойынша ұсынымдар, орындау мысалдары, өзін-өзі тексеруге арналған эталондар, тапсырмаларды бағалау өлшемшарттары біліктілікті арттырудың білім беру бағдарламасының оқу-әдістемелік кешеніне кіреді.

Тапсырмаларды орындау кезінде тыңдаушыларға топтық нысанда және жеке қажеттіліктері бойынша кеңес беру қамтамасыз етіледі.

Оқытушы тыңдаушылардың тапсырмаларды кестеге сәйкес орындауын бақылайды, толықтыруды қажет ететін тұстары мен тәсілдерді көрсетілгентолық кері байланысты ұсынады.

Әр тапсырмада тексеру және өзін-өзі тексеру үшін орындау стандарты немесе бағалау критерийлері бар.

Баллдарды бағаларға ауыстыру шкаласы

Баға	% бойына орындау көлемі	Ұпай
5	90%-100%	21-24
4	75-89%	18-20
3	50-74%	12-19
2	50% - дан аз	12 ұпайдан аз

9. Курстан кейінгі қолдау

Курстан кейін сүйемелдеу мазмұны біліктілікті арттыру курстарының білім беру бағдарламаларының мақсаттарымен, міндеттерімен және күтілетін нәтижелерімен айкындалады.

Курстан кейінгі қолдауды жүзеге асыру формалары мен әдістері:

1) педагогикалық практиканың проблемалық сұрақтары бойынша түрлі байланыс құралдарын (электрондық пошта, мессенджерлер, әлеуметтік желілер (Facebook, WhatsApp және ZOOM т.б.)) пайдалану арқылы дәріс беруші/тренердің оқытушыларға онлайн консультацияларын өткізу;

2) ресурстық қамтамасыз ету (СББР, бейне сабақтар, айдар материалдары, ғылыми-әдістемелік басылымдар каталогы және т.б.):

Педагогтің кәсіби өсу траекториясын қолдау:

- педагогтердің қатысуымен өтетін іс-шаралар (семинарлар, вебинарлар, әдістемелік лендингтер, дискуссиялық алаңдар, дөңгелек үстелдер, мастер-кластар, коучинг, кәсіби конкурстар және т. б.);

- жұмыс орнындағы зерттеулер;

- мұғалімдердің мақалаларын жариялау;

- оң тәжірибені көрсететін мақалаларға шолу және оларды мерзімді басылымдар беттерінде жариялау.

Пәні мұғалімінің іс-әрекетін курстан кейінгі қолдау формалары:

1. пәні мұғалімінің кәсіби дамуының нәтижелерін қолдау;

2. курстарды аяқтағаннан кейін бірінші күнтізбелік жыл ішінде пәні мұғалімінің кемінде үш өзіндік жұмысын ұйымдастыру және өткізу;

3. біліктілікті арттыру курстарынан өткен және алған білімдерін, дағдыларын тәжірибеде сәтті қолданатын пән мұғалімдерімен тәжірибе алмасу, олардың тәжірибесін қоғамда тану (бұқаралық ақпарат құралдарында жариялау) іс-шараларына қатысу үшін тарту;

4. біліктілікті арттыру бағдарламаларын түзету.

Тыңдаушылармен курстан кейінгі қолдауды жүзеге асыруға арналған байланыс құралдары:

№	Байланыс құралдары
1	Біліктілікті арттыру курстарынан өткен тыңдаушылармен әр түрлі байланыс құралдары (электрондық пошта, мессенджерлер, әлеуметтік желілер (Facebook, WhatsApp және т.б.), сервистер (Google - Duo, Hangouts және т. б.) арқылы үздіксіз байланысты жүзеге асыру
2	Бірлескен жұмыс үшін «БЖИТО» https://t.me/centrnitBot , https:// center-nit.kz платформасында кәсіби қолдау

Тыңдаушыларды курстан кейінгі қолдауды жүзеге асыру үшін ресурстық қолдау:

№	Ресурстық қамтамасыз ету
---	--------------------------

1	«БЖИТО» https://t.me/centrnitBot платформасы, сайты https:// center-nit.kz
2	Электрондық әдістемелік кор

10. Негізгі және қосымша әдебиеттер тізімі

1. Қазақстан Республикасының 30 тамыздағы Конституциясы. 1995 ж.
2. 8 тамыздағы" Бала құқықтары туралы " Қазақстан Республикасының Заңы. 2002ж., № 345-ІІ даңғ.;
3. "Білім туралы" Қазақстан Республикасының 27 шілдедегі Заңы. 2007ж., № 319-ІІІ даңғ.
4. 11 шілдедегі "мүмкіндігі шектеулі балаларды әлеуметтік және медициналық-педагогикалық түзеу арқылы қолдау туралы" Қазақстан Республикасының Заңы. 2002 ж. №343;
5. Қазақстан Республикасының 2023 жылғы 20 сәуірдегі № 224-VI әлеуметтік кодексі
6. Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне инклюзивті білім беру мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы Қазақстан Республикасының 2021 жылғы 26 маусымдағы № 56-VII ҚРЗ Заңы
7. Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің "ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалау қағидаларын бекіту туралы" 2022 жылғы 12 қаңтардағы № 4 бұйрығы.
8. "Мектепке дейінгі, орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі, қосымша білім беру ұйымдарында психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2022 жылғы 12 қаңтардағы № 6 бұйрығы.

Негізгі әдебиеттер:

1. Мүмкіндігі шектеулі балалардың оқу жетістіктерін критериалды бағалау жүйесі бойынша әдістемелік ұсыныстар. Астана, 2020.
2. Елисеева и. Г., Ализарина А. К. жалпы білім беретін мектепте ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу: әдіс. ұсыныстар. - - Алматы: ҰҒПО КП, 2019.
3. Масалиева Ж. А., Даркулова к. Н. Инклюзивті білім: қажеттілік және мүмкіндіктер// Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университетінің хабаршысы. – 2021. – №. 2. – 235-239 ББ.
4. Арнайы педагогика және психология негіздері: оқу құралы-М.: Юрайт баспасы, 2023. – 176 б.
5. Таналинова а. у. инклюзивті білім беру жағдайында педагогтарды даярлау // Қазіргі психология және педагогика: мәселелері мен шешімдері. – 2020. - Б. 6-10.
6. Алипбек а. з. және т. б. Қазақстан Республикасындағы инклюзивті білім берудің қазіргі жағдайы//Халықаралық гуманитарлық және жаратылыстану ғылымдары журналы. – 2023. – №. 5-4 (80). - 78-82 б.

7. Масалиева Ж.А. К. Даркулова. Н. инклюзивті білім: қол жетімділік және мүмкіндік//Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университетінің хабаршысы. – 2021. – №. 2. – 235-239 ББ.

8. С. Ташмакова. М., Сагилова. Қазақстандық мектепте инклюзивті білім беру моделін практикалық іске асыру //Ғылым және шындық/Science & Reality. – 2020. – №. S4. 2. - 97-100 ББ.

9. А. Журавлева. А. Қазақстандағы инклюзивті және интеграцияланған білім: даму ерекшеліктері мен перспективалары// Publisher. agency (2): Proceedings of the 2nd International Scientific Conference «Scientific Results»(February 16-17, 2023). Rome, Italy, 2023. 226p. – University of Bari Aldo Moro, 2023. – Б. 140.

10. М. Тұрлыбекова. Б., Бугубаева Р. О. Қазақстандағы инклюзивті білім: ұйымдастыру процесін және оның даму мүмкіндігін талдау// Central Asian Economic Review. – 2021. – №. 3. – 89-109 бб.

Интернет көздері:

1. Әділет. Қазақстан Республикасы нормативтік құқықтық актілерінің ақпараттық-құқықтық жүйесі

2. <https://www.facebook.com/artutor.ru> / - психикалық дамуы бұзылған балаларды оқытуға және әлеуметтік бейімдеуге арналған тегін цифрлық мобильді платформа

3.http://journals.uspu.ru/index.php?option=com_content&view=categories&id=9&Itemid=104 - Арнайы білім. Ғылыми журнал

4. <https://uba.edu.kz/ru> -Ы. Алтынсарин атындағы ұлттық білім академиясы

5. <http://pedlib.ru/katalogy/katalog.php?id=4&page=1>Дефектология және логопедия бойынша ғылыми мақалалар, оқу-әдістемелік әдебиеттер

7. <http://special-edu.kz> – сайт РГУ Национальный научно-практический центр развития специального и инклюзивного образования

8.https://web.telegram.org/k/#@inclusion_kzhttps://web.telegram.org/k/#@inclusion_kz –Қазақстан Республикасындағы инклюзивті білім туралы ресурс

9. psi.webzone.ru - психологиялық сөздік